

Informatiebrief

Zaaknummer: Z/20/42183
Documentnummer: Z208238
Datum: donderdag 1 oktober 2020
Onderwerp: Financiering uitvoering Visie op energie en klimaat (VEK)
Bijlage(n): Nee

Geachte Raad,

In de cie WRG op 10-9-20 zijn er verschillende vragen van raadsleden gekomen. In deze notitie beantwoorden we de vragen die betrekking hebben op de financiering en uitvoering van de Visie op energie en klimaat (voorheen Milieubeleidsplan), voordat er een raadsbesluit genomen wordt over de VEK zelf.

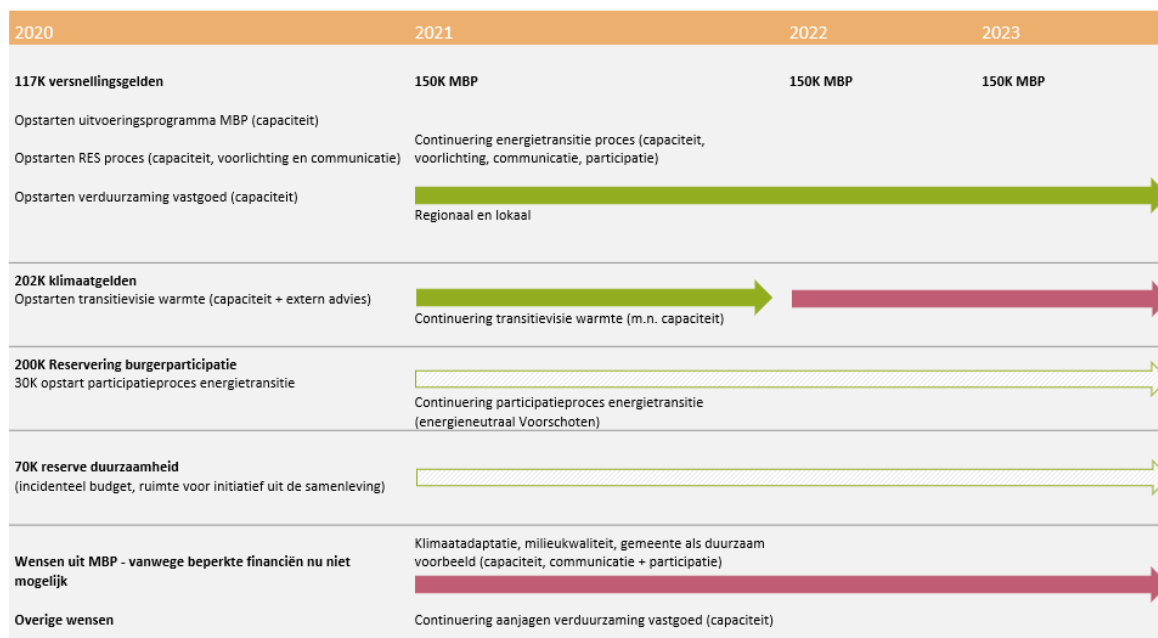
De thema's duurzaamheid, energie en klimaat raken aan vrijwel alle beleidsterreinen van de gemeentelijke organisatie. In de Visie op energie en klimaat (VEK) zijn de zaken beschreven waarop nog geen sectoraal beleid is gemaakt. Los daarvan gebeurt er al veel binnen de gemeentelijke organisatie: zo werken we bijvoorbeeld aan energiebesparende openbare verlichting, is er een bijenprogramma, doen we aan groenbeheer en is er duurzaam inkoopbeleid. In deze informatiebrief wordt de focus echter gelegd op de nieuwe uitdagingen die we op ons af zien komen, waarvoor nog niet altijd dekking is gevonden, en waarvoor de gemeente haar rol nog moet bepalen (en ontdekken!).

Uitdagingen op het gebied van energie en klimaat, zijn uitdagingen van de hele gemeenschap. Dat betekent dat op lokaal niveau inwoners, bedrijven én de gemeente er samen voor moeten zorgen dat we energie- en klimaatdoelen behalen. Ook zijn we van regionale en landelijke partijen en regelgeving afhankelijk. De VEK is geschreven vanuit het perspectief van de gemeente: het gaat over de rol die zij binnen deze context denkt te kunnen en willen nemen. Maar het is van groot belang dat deze onderlinge en gezamenlijke afhankelijkheid niet uit het oog wordt verloren.

Door de gemeenteraad zijn er gerelateerd aan energie en klimaat op verschillende beleidsterreinen ambities vastgesteld, maar tegelijkertijd zijn er voor de uitvoering van de VEK beperkt middelen beschikbaar gesteld. Dit betekent dat we een heldere prioritering in de tijd hebben moeten aanbrengen. Indien we als gemeente meer willen doen, moeten we in de toekomst slimme mogelijkheden benutten en middelen vinden om dit te kunnen.

Maatregelen VEK in één oogopslag

Hieronder is de uitwerking van de maatregelen als genoemd in de VEK in één oogopslag zichtbaar. Gezien de beperkte middelen (150K voor 3 jaar), is er geen dekking om alle maatregelen uit te voeren. Om te laten zien dat er op het gebied van energie en klimaat wel al zaken gebeuren, zijn voor de volledigheid ook een aantal aan de VEK gerelateerde gelden in het overzicht opgenomen. Hierbij laten groen opgevulde pijlen zien waar dekking voor is gevonden, rood opgevulde pijlen illustreren een afwezigheid van dekking, en groen gestreept opgevulde pijlen relateren aan bestaande reserves.

Toelichting figuur

Een korte toelichting per rij, van boven naar beneden:

- Eerste rij: de maatregelen die door de 150K jaarlijks gedekt zijn, zijn een continuering van de maatregelen die d.m.v. de versnellingsgelden (117K incidenteel geld) opgestart konden worden.
- Tweede rij: vanuit het Rijk zijn er klimaatgelden (202K incidenteel geld) beschikbaar gesteld. Deze zijn geormerkt om de transitievisie warmte op te stellen en de wijkaanpak op te starten. Voor de continuering van dit proces is geen dekking.
- Derde rij: De reservering burgerparticipatie 200k is het totaalbedrag voor 3 pilots waarvan 1 van de pilots betrekking heeft op energieneutraal Voorschoten en dus relateert aan het onderdeel 'energietransitie' (hoofdstuk 3 VEK). De uitvoering van de VEK kan hier dus meeliften op beschikbaar gesteld participatiegeld. De Raad zal vanuit de taskforce participatie worden geïnformeerd over de verdere uitvoering (motie 144).
- Vierde rij: er is een reserve duurzaamheid van 70K (incidenteel geld). Dit is bedoeld voor ruimte voor initiatief uit de samenleving. Ooit was het idee dat dit een revoluerend fonds zou worden van 1 ton, maar het wordt niet meer aangevuld. Inmiddels is er nog een bedrag over, waarvan mogelijk ook iets gebruikt zou kunnen worden om de uitvoering van de VEK te financieren.
- Vijfde rij: de maatregelen die niet gedekt zijn maar wel in de VEK staan beschreven, relateren met name aan klimaatadaptatie en milieukwaliteit.

Begincapaciteit duurzaamheid is nul

Opgemerkt wordt dat het beginbudget voor duurzaamheid nul is. Dat wil zeggen dat de klassieke wettelijke milieutaken worden uitgevoerd en dat daar capaciteit voor is, maar dat is niet het geval voor iedere nieuwe of extra taak die de gemeente in het kader van duurzaamheid zou willen of moet oppakken (zie VEK 1.6). Ook al is het niet in de wet verankerd, veel van deze nieuwe of extra taken zijn niet vrijblijvend. Zo moet iedere gemeente voortkomend uit het klimaatakkoord aan de gang met de energietransitie en met klimaatadaptatie (Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie). Een nieuwe taak of maatregel gaat, om uitgevoerd te kunnen worden, dus altijd gepaard met een capaciteitsbehoefte. Dit geldt eveneens voor communicatie: over nieuw beleid en wettelijke taken wordt gecommuniceerd waar mogelijk, maar de extra taken zorgen voor een capaciteitsbehoefte in het kader van communicatie. Hierbij liften we voor een

aantal zaken mee op de communicatie vanuit de regio (bijvoorbeeld in het kader van de RES), maar er moet wel een slag over om dit naar het lokale niveau te vertalen. Kort samengevat: er zijn voor de gemeente nieuwe integrale duurzaamheidstaken bijgekomen die in de capaciteit nog niet zijn voorzien.

Waar ligt de prioriteit?

De VEK heeft 3 hoofdthema's. Dat is ook precies waar de prioriteit van de uitvoering moet liggen:

- 1) Energietransitie (waaronder RES en TVW);
- 2) Klimaatadaptatie;
- 3) Gemeente als duurzaam voorbeeld.

Deze prioritering is aangebracht, omdat het proces van de energietransitie reeds van start is gegaan (2019) en het een verplichting is vanuit het klimaatakkoord. Voor klimaatadaptatie is een stresstest uitgevoerd, en in 2021 moet er – in lijn met de regio en voortvloeiend uit het DRA – een risicodialog plaatsvinden. Voor gemeente als duurzaam voorbeeld is er geen wettelijke verplichting, maar het hoort bij de wens om als gemeente te willen stimuleren en faciliteren in plaats van reguleren. Uitzondering hierop is de verduurzaming van gemeentelijk vastgoed, waar de gemeente – net zoals bedrijven – moet voldoen aan de energiebesparingsplicht, informatieplicht en label C verplichting.

Voor de VEK is een beperkt budget beschikbaar gesteld, waardoor de dekking niet verder reikt dan een deel van prioriteit 1.

Het thema "milieukwaliteit" is veelal in de wet verankerd en in de organisatie geborgd. Nieuwe zaken (bijv. Basis registratie ondergrond – BRO) of spontane initiatieven (bijv. Schone Lucht Akkoord – SLA) zijn dit echter (nog) niet.

Het thema gemeente als duurzaam voorbeeld, raakt aan veel verschillende beleidsterreinen. Inhoudelijk worden deze vraagstukken bij de betreffende afdeling opgepakt. Zo wordt de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed verder opgepakt vanuit de afdeling vastgoed. In de VEK is het thema gemeente als duurzaam voorbeeld daarom met name opgenomen als communicatievraagstuk (i.e. communiceren over wat we al doen). Er is geen aanjager / programmamanager duurzaamheid voorzien op alle beleidsterreinen voor de gemeente als duurzaam voorbeeld.

Hoe zit het met participatie?

Zoals reeds hierboven gesteld kan hoofdstuk 3 van de VEK meeliften op een participatietraject van de taskforce burgerparticipatie. Het betreft energieneutraal voorschoten. Voor de transitievisie warmte (TVW) komt een apart participatietraject. Voor de overige thema's van de VEK (klimaatadaptatie, milieukwaliteit, duurzaam voorbeeld) wordt er – in lijn met de participatienota en afhankelijk van beschikbare middelen – gezocht naar een passende vorm van participatie. Als te zien in de infographic (publieksversie milieubeleidsplan¹), is de participatievorm bij de energietransitie "faciliteren". Bij milieukwaliteit is de participatievorm "reguleren" passender, en bij klimaatadaptatie "stimuleren".

Onderstaand overzicht geeft een meer gedetailleerd overzicht van voorgestelde maatregelen, en of het wel/niet gedekt is. Groen gearceerd geeft – gezien de beschikbaar gestelde middelen – aan tot waar de dekking reikt. De reserve duurzaamheid zou mogelijk gebruikt kunnen worden voor de risicodialog in 2021.

¹ https://www.voorschoten.nl/portal-voorschoten/nieuws_288/item/milieubeleidsplan-voorschoten-vrij-voor-inspraak_22261.html

Maatregel	Kosteninschatting (jaarlijks)	Wettelijk / niet-wettelijk	Verwijzing VEK	Dekking ja/nee
PRIORITEIT: ENERGIETRANSITIE				
Projectleider RES – algemeen/elektriciteit. Aangehaakt blijven bij regio. Bijeenkomsten, voorbereiding, interne communicatie (regio-gemeente).	90K	klimaatakkoord	H3, p.11-13	Uit 150K voor VEK
Uitvoering lokale energiemaatregelen (stimuleren opwek/besparing)	70K	klimaatakkoord	H3, p.13	Uit 150K voor VEK
Stimuleren autodelen	Communicatie (zie grijze vlak)	klimaatakkoord	H3, p.13 en H5.2 p.28	nee
Projectleider RES – duurzame mobiliteit. Aangehaakt blijven bij regio. Bijeenkomsten, voorbereiding, interne communicatie (regio-gemeente).	20K	klimaatakkoord	H3, p.	nee
Projectleider RES – warmte. Aangehaakt blijven bij regio. Bijeenkomsten, voorbereiding, interne communicatie (regio-gemeente).	Onbekend. Geborgd onder reguliere taken.	Klimaatakkoord	H3, p.15/16	Ja
Projectleider TVW, extern advies + opstart wijkaanpak	202K (2020 en 2021)	klimaatakkoord	H3, p.15-17	Ja
Vervolg wijkaanpak	18K 2022 en 2023	klimaatakkoord	H3, p.15-17	Nee
Duurzaamheidslening	12K uitvoeringskosten, 372K revolverend fonds	Niet-wettelijk	H4, p.19	Ja, kadernota 2021
Duurzaamheidsvoucher (+communicatie)	Wordt uit regionale gelden gedekt (175K+70K)	Niet-wettelijk	geen	Ja
PRIORITEIT: GEMEENTE ALS DUURZAAM VOORBEELD				
Extra communicatie duurzaamheid - Communicatieplan uitvoering VEK - Comm. RES, lokale energie maatregelen, TVW - Comm. verduurzaming vastgoed - Comm. klimaatadaptatie (o.a. risicodialog, wateropvang) - Comm. Milieukwaliteit (water, bodem, lucht)	54K	Nee	H4, p.19	Nee
Aanjager (PL) verduurzaming vastgoed (incidenteel, 1 jaar - 2021)	60K, via begroting of NJN vastgoed	klimaatakkoord	H4, p.20-21	Voorstel
PRIORITEIT: KLIMAATADAPTATIE				
Klimaatadaptatie risicodialog: extern advies + PL	55K (2021)	Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie	H5, p.25	Nee
Klimaatadaptatie strategie met regio opstellen	25K (2022)	Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie	H5, p.25	Nee

Stimuleren groene daken/gevels (o.a. operatie steenbreek), communicatie + PL	20K + communicatie (zie grijze vlak)	Vloeit voort uit Deltaplan Ruimtelijke adaptatie	H5.4	Nee
Stimuleren opvang water bestaande bouw (+ communicatie)	10K + communicatie (zie grijze vlak)	Vloeit voort uit Deltaplan Ruimtelijke adaptatie	H5.5	Nee
MILIEUKWALITEIT: NIEUW, EXTRA, ONVOORZIEN				
Luchtkwaliteit – PL voorlichting en communicatie houtstook	Geborgd, m.u.v. communicatie (zie grijze vlak)	Niet-wettelijk	H5.2, p.28	Ja, m.u.v. communicatie
Implementeren BRO in gemeente	Onbekend – wordt nieuwe reguliere taak	wettelijk	H5.3	Onbekend
Deelname platform slappe bodem	Onbekend – reguliere taak	Niet-wettelijk	H5.3	Ja
Communicatie bodemdaling	Zie grijze vlak	Niet-wettelijk	H5.3	Nee
Risicokaart NGE (bodem)	7,5K (incl. subsidie)	ARBO wetgeving	H5.3	Nee
Beleidskader natuurinclusief bouwen	20K	Wet milieubeheer	H5.4	Nee
Plan van aanpak kwaliteit watergangen	20K	Wet milieubeheer	H5.5	Nee
Communicatie gescheiden rioolstelsel	Communicatie (zie grijze vlak)	Relateert aan IWKP	H5.5	Nee
Uitvoeren saneringsregeling	Onbekend – reguliere taak	Wet geluidhinder	H5.6	Ja

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

A. R. de Graaf,
gemeentesecretaris

C. Aptroot,
burgemeester

Deze brief is digitaal vastgesteld. Hierdoor staat er geen fysieke handtekening in de brief.